

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: ION N. CESĂRESCU

A B O N A M E N T U L

Pe an, în România	30 lei
6 luni	16 „
3 luni	8 „
Străinătate: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni	

A P A R E

De două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA & ADMINISTRAȚIA
BUCURESCI

5 — Calea Rahovei — 5

Lângă Palatul Justiții

Cu începere de azi, *Tipografia și birourile Redacției și Ad-ții ziarului nostru*, s'au strămutat instalându-se într'un local special, în *Palatul Nirescher, 5, Calea Rahovei 5, lângă Palatul Justiții.*

S U M A R

Acțiunea în restituirea unei cambii, este civilă sau comercială? de d-l Vasile V. Popescu-Iași.

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ:

Curtea de casație, secția I: *Petre Niculescu-Pangratie cu I. Zurescu* (Jurământul more-judaico);

Tribunalul Putna: *Ignatz Baidof cu Manaș Braunștein* (Jurământul more-judaico), cu o *Observație* de d-l D. Alexandresco.

Tribunalul Bacău: *Fotache Roșeanu cu Frații Hovsepian și Căpitan Al. Ionescu* (Excepțiile ce debitorul cambiei poate opune la o acțiune cambială), cu o *Adnotație* de d-l Gr. V. Maniu.

Acțiunea în restituirea unei cambii, este civilă sau comercială?

Nu rare ori am avut ocazia de a vedea ridicându-se înaintea instanțelor judecătorești, acest incident, și soluțiunea a fost, că unele instanțe au caracterizat de comercială, acțiunea în restituirea unei cambii, motivând că legiuitorul prin art. 3 al. 14 din C. com. consideră cambiile prin forma lor numai, ca fapte de comerț, iar alte instanțe au caracterizat această acțiune de civilă, motivând că întru cât judecata n'are a examina raporturile petrecute între părți, raporturi care determină caracterul, natura unei acțiuni, ci numai dacă se deține materialmente cambia fără o justă cauză, întru atâta, o asemenea acțiune nu poate fi de cât civilă.

Eū după părerea mea, cred că «acțiunea în restituirea unei cambii» este de natură civilă, și iată motivele:

O acțiune este personală, reală, civilă, comercială etc., considerând obiectul ei sau subiectele care au creat raporturile juridice. Ast-fel fiind, să examinăm care este obiectul acțiunii în restituirea unei cambii?

Prin această acțiune, reclamantul nu cere îndeplinirea unei obligațiuni pozitive sau negative, din partea pârâtului, ci pur și simplu restituirea materială a unui act, în specia de față, a unei cambii, indiferent de natura faptelor petrecute între părți sau de validitatea titlului a căruia restituire se cere. În această acțiune, judecata n'are a cerceta și a se pronunța, dacă titlu e valid — de altminterlea e și imposibil aceasta căci în o asemenea acțiune, titlu mai nici odată nu se prezintă în cauză — nici dacă raporturile dintre părți, sunt de natură comercială sau civilă; de asemenea nici dacă subiectele sunt sau nu comercianți.

Așa fiind și considerând că legea civilă este regula generală, pe când legea comercială este excepția care potrivit dispozițiilor din art. 1 C. com. când nu dispune, se aplică Codicele civil, nu mai rămâne îndoială că «acțiunea în restituirea unei cambii» este civilă, căci nicăeri în Cod com. nu se vorbește despre această acțiune.

Se susține însă de către adversarii părerii mele, că legea prin art. 3 al. 14 privește cambiile prin ele însăși ca fapte de comerț?!

În adevăr, la prima vedere, acest argument pare pertinent în specie, dar examinându-se cu oare care atențiune chestiunea, se va vedea că față de dispozițiunile categorice din art. 273 C. com. nu mai poate rezista cătuși de puțin.

Din combinațiunea art. 3 al. 14, art. 273 și 276 C. com. rezultă că, legea nu consideră cambiile ca fapte de comerț numai prin forma lor, ci trebuie să întrunească condițiunile esențiale prescrise de legiuitor în alcătuirea lor.

Dacă așa este, atunci cum se mai poate susține că acțiunea în restituirea unei cambii, este comercială, când considerarea cambiei ca fapt de comerț, e supusă la certe condițiuni, a căror neîndeplinire, atrage nulitatea ei ca cambie, rămânând ca un înscris ordinar, civil sau comercial, după natura afacerii?

Am arătat mai sus, că în acțiunea pentru restituirea unei cambii, judecătorul n'are a se ocupa

dacă cambia este validă ca atare, și la din contră, dacă natura obligațiunei din act, este comercială sau civilă.

Să examinăm acum această chestiune sub raportul competenței *ratione personae* și a consecințelor ce dă loc, admitând o soluție sau alta:

În virtutea principiului general «*Actor sequitur forum rei*», nimeni nu poate, fără voia lui, a fi sustras de la judecătoria săi firești, afară de excepția admisă de Codul comercial prin art. 889.

Să luăm de bună soluția, că acțiunea pentru restituirea unei polițe, este comercială. Ce se întâmplă în acest cas?

a) Potrivit dispozițiilor art. 889 Cod com., după care reclamantul are alegerea de a intenta acțiunile la orî care din cele 4 tribunale arătate prin acest articol, cu siguranță că numai regula «*actor sequitur forum rei*» n'o va observa, ci dinpotrivă va intenta acțiunea acolo unde interesele îi vor dicta.

Din întreaga economie a Codului comercial, însă, reiese clară dorința legiuitorului de a nu se îndepărta prea mult de la dreptul comun și acolo unde a derogat, a zis-o expres; deci, întru cât nicăeri în Codul comercial nu se vede intenția legiuitorului de a deroga de la dreptul comun, în ce privește acțiunea în restituirea unei polițe, mai mult încă nici se ocupă despre această acțiune, nu mai rămâne îndoială că e civilă, și i se va aplica regula *actor* etc.

b) Apoi legiuitorul comercial a fost pururea dominat de dorința de a asigura punctualitatea plății poliței, și dacă n'a dat polițelor caracterul executoriu ca în Italia, a căutat însă a le da îngrădirile admise în legislația italiană, relativ la mărghinirea debitorilor de a putea invoca orî ce excepțiune de plată (art. 349).

Cum rămâne însă cu garanțiile cu care legiuitorul a căutat să îngrădească circulația poliței și realizarea ei, dacă prin acțiunea în restituire a unei polițe, admitând că e comercială, un debitor de rea credință, cu câți-va martori de complezență sau chiar plătiți, ar obține de la aceeași judecătore, restituirea poliței la a căreia plată, cu un moment mai înainte, fusese obligat?

Care mai este rațiunea acțiunei cambiale, dacă prin acțiunea în restituire poate fi anihilată?

Zilnic s'ar vedea în acest cas, debitorii de rea credință, cari legați pentru un moment de mîni prin acțiunea cambială, ar veni prin acțiunea în restituire, și sub protecția art. 46 C. com. să i paralizeze efectele.

O largă poartă șicanei și relei credințe, s'ar deschide prin această acțiune dacă în adevăr ar fi comercială.

Pentru a termina dar, dii cele expuse, singura

soluție juridică, rațională și echitabilă, este, cred eu, aceasta pe care o dau, adică că *acțiunea pentru restituirea materială a unei polițe*, este civilă, și prin urmare, trebuie intentată la trib. domiciliului piritului, și judecată conform dr. civil.

Pitești, 12 Februarie 1904.

Vasile V. Popescu-Iași
Avocat

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. I

Audiența de la 12 Mai 1903

Președenția D-lui CH. PHEREKYDE, Președinte

Petre Niculescu-Pangratie cu I. Zurescu

Jurământ.—Modificarea formulei.—Aprecieri suverană a judecătorului fondului.—Jurământ deferit unui israelit.—Admiterea și depunerea lui în pretoriul tribunalului, iar nu în sinagogă *more-judaico*.—Valabilitatea lui.—(Art. 241 Pr. civ.).

Modificarea formulei jurământului este lăsată la aprecierea judecătorului fondului, când partea căreia se deferă jurământul are o religie deosebită.

Ast-fel, un jurământ admis a se depune în pretoriul tribunalului de către un israelit, conform ritului mosaic, iar nu în sinagogă, *more-judaico*, este valabil.

Decisiunea No. 223/903. — Respins recursul făcut de Petre Niculescu-Pangratie în contra sentinței trib. Vâlcea No. 37/98, în proces cu I. Zurescu.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier I. Duca;

Pe d-l avocat Poni în dezvoltarea motivelor de casare; și

Pe d-l avocat Rosenthal în combaterea motivelor de casare;

Deliberând,

Asupra mijlocului de casare invocat;

Tribunalul a violat art. 241 Pr. civilă prin faptul că mi-a respins cererea ce am făcut ca adversarul meu I. Zurescu să presteze jurământul ce i-am deferit conform religiei sale, adică *more-judaico*, la Judec. Ocol. R.-Vâlcea, și prin care tindeam să dovedesc că între mine și adversarul meu intervenise o transacție verbală care nimicea dispozițiile cărței de judecată No. 789/93.

Având în vedere sentința trib. Vâlcea No. 37/98 atacată prin recursul de față;

Considerând că, după dispozițiunile art. 241 Pr. civ., modificarea formulei jurământului este lăsată la aprecierea judecătorului fondului, când partea căreia se deferă are o religie deosebită;

Considerând ca, ast-fel fiind, un jurământ admis a se depune în pretoriul tribunalului de un israelit, conform ritului mosaic, cum e cazul în specie, iar nu în sinagogă *more-judaico*, este valabil și, prin urmare, mijlocul de casare invocat se găsește ne întemeiat.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul, etc.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI PUTNA

Audiența de la 11 Noembrie 1903

Președenția D-lui E. M. STROICI, Președinte

Jurnalul No. 8960

Ignatz Baidof cu Manaș Braunștein

Jurământ decisor. — Act mixt. — Israelit. — Jurământ *more-judaico*. — Admiterea lui. — (Art. 196, 239—241 Pr. civ.).

Jurământul decisoriu, fiind un act atât religios

cât și civil, adică mixt, și urmează a fi prestat după religia respectivă a jurătorului; de aici rezultă că Israelii trebuie să jure la Sinagogă, în prezența rabinului, după formele consacrate de uz, și aceasta pentru cuvîntul că, în ochii și după credința lor religioasă, nu poate să existe jurământ adevărat de cât acela care este prestat după formele sacramentale ale religiei lor.

La apelul nominal au răspuns D-nii avocați V. Dimitriu și Lupu, iar din partea pîritului, d-l N. D. Chirculescu.

Tribunalul în majoritate,

Avînd în vedere dispozițiile art. 239, 240, 241 și 196 Pr. civilă;

Considerînd că, pentru a rezolva chestiunea de a ști dacă jurământul deferit unui evreu urmează a fi prestat more-judaico, trebuie a se cunoaște care este, după legea noastră, natura jurământului, adică, dacă el conține un act pur civil, sau mixt;

Considerînd că jurământul, așa precum este în mod sacramental prescris în sus citatele articole, întru cât cuprinde în prima sa parte invocarea lui Dumnezeu ca martor al adevărului unei declarațiuni, și în a doua sa parte, imprecățiunea rostită de președinte, este un act religios; iar întru cât el constituie o probă în justiție, a căruia eficacitate este garantată după art. 293 C. p. prin închisoare, amendă și interdicțiune, jurământul este un act civil;

Că, odată admis ca constant că jurământul este un act mixt, legiuitorul prin art. 240 Pr. civ. a prescris regulile și forma sa când s'ar deferi unui creștin, iar prin art. 241 și 196 Pr. civ., a dispus pentru cazul când el s'ar referi unui necreștin, ca formula să se poată modifica după cum prescrie religia acestuia;

Considerînd ast-fel, că eficacitatea unui atare apel la conștiința uneia din părțile litigante, în respectul caracterului său religios, reșede pentru partea cea mai mare a lumii în formele exterioare mai ales ale cultului celui ce-l prestează;

Că, drept aceea, legiuitorul a prescris în art. 240 că jurământul să se facă cu mâna pe cruce și partea care-l face să dăcă în acel timp: «Jur pe sfînta cruce, etc., sau: jur înaintea lui Dumnezeu»;

Că art. 241 și 196 Pr. civ. prevîzînd pentru cei de rit necreștin posibilitatea de a se modifica acea formulă după cum prescrie religia lor, a avut îndatorința nesilindu-și să recunoască alte adevăruri religioase sau alte forme exterioare de cât ale cultului lor, și al doilea, de a conserva jurământului deplina eficacitate morală în modul cel mai independent de diversitatea credinței religioase a părților în litigiu;

Că, ast-fel, de oare-ce spre a conserva jurământului toată puterea sa asupra conștiinței, legiuitorul a judecat de cuviință de a adopta forme exterioare și forme specialmente aplicabile la creștinii, ca compunînd marea majoritate a justițiabililor, apoi aceleași vorbe nu se pot aplica și la cei ce nu sunt de rit creștin, întru cât ele nu ar fi conforme religiei lor;

Că, deosebit de aceasta, o considerațiune de înaltă justiție de a crea pentru toți justițiabilii, orî care ar fi ritul lor, o pozițiune egal identică și egal asigurătoare înaintea Legei, nu poate fi înlăturată în interpretarea textelor sus citate;

Că tocmai aceasta s'ar întâmpla în sistema contrară, după litera sa, și făcîndu-se o arbitrară abstracțiune de art. 196, când s'ar admite pentru cei de rit necreștin la favoarea de a fi scutiți de formele și vorbele care îi leagă specialmente pe deșii după prescripțiunile religiei lor; de oare-ce o diferență chiar mică în aparență asupra unei solemnități care se consideră de căpetenie de către cel chemat a o îndeplini, poate să implice restricțiuni mentale din partea sa și să înelenească jurămintele mincinoase (Bulet. Cas anul 1877, decizia No. 179, p. 437 secțiunile unite);

Considerînd că jurământul more-judaico, după usul de până acum, atât în țară la noi cât și aiurea, se prestează pe Biblie, specialmente la locul unde este dis, să nu eî numele

Domnului Dumnezeuului tîu în deșert «cu solemnitățile cerute de ritul ebraic»;

Că formalitățile acestui jurământ, care consistă în niște ceremonii imponent practice în religia ebraică, trebuie să fie săvîrșite în interiorul Sinagogei, înaintea Rabinului, pentru cuvîntul că, în ochii israelitului și după credința sa, nu poate să existe jurământ adevărat de cât acela care este prestat după formele sacramentale ale religiei sale;

Că formele exterioare ce se prescriu de legiuitor în art. 238, 239 și 240 Pr. civ. pentru facerea jurământului de către un creștin, sunt eminentamente esențiale, ca unele ce tind a redeștepta în toată vivacitatea sa sentimentul religios în spirit și a pune în privința unor fapte date conștiința în unire cu știința;

Că, tocmai pentru cuvîntul acesta și pentru a respecta libertatea de conștiință, s'a prevădut în art. 241 și 196, posibilitatea pentru necreștinii de a nu fi supuși la un jurământ oprit de religia lor sau nu conform cu ea;

Prin urmare, față de aceste considerațiuni, jurământul pîritului de azi, câtă a fi prestat la Sinagogă, în prezența Rabinului, după formele consacrate de uz.

Pentru aceste motive, dispune ca jurământul deferit de reclamant, pîritului, să se presteze «more-judaico», la Sinagoga israelită din Focșani, școala cea mare (șil), în asistență și cu concursul Rabinului.

Deleagă culuarea acestui jurământ pe d-l jude supleant, căruia se va înainta dosarul.

(ss) Ef. Antonescu, S. C. Pastia

O p i n i u n e

În ce privește chestiunea dacă jurământul deferit de reclamantul Ignatz Baidoc, pîritului Manaș Braunștein, trebuie să se presteze more-judaico, adică după formele și cu pronunțarea formulei prevădute în anafora Ministerului dreptății din Moldova, No. 4013 din 13 Iunie 1844, la Sinagogă, după cum cere și susține reclamantul, sau că urmează a se presta înaintea tribunalului și față de judecătorii cari admit și administrează această dovadă, se cuvine în primul loc a se vedea ce prescrie Codul de procedură civilă în vigoare în această privință;

Considerînd că, dacă din întreagă economie a legii de procedură civilă, nu se poate deduce în mod apărut de orîce discuție că legiuitorul a statuat în ce privește locul prestării jurământului, atât pentru creștinii cât și pentru cei de altă religie, că această formalitate trebuie să se facă numai înaintea instanței care admite și este chemată a judeca, totuși din analizarea unora din texte în parte se poate ajunge la o atare concluzie;

Avînd în vedere că, după dispozițiile art. 239 și 240 din Procedura civilă, se prevede că jurământul trebuie să se presteze de creștinii, cu mâna pe cruce, și să pronunțe după dispozițiunile Președintelui că jură pe cruce și înaintea lui Dumnezeu de a spune adevărul, și aceasta în audiența în care a fost admis; prin urmare, la tribunal și înaintea judecătorilor cari au să se pronunțe asupra diferendului; iar după dispozițiile art. 241, se prevede, pentru acei de altă religie, că jurământul se va putea modifica de judecată, potrivit religiei părții;

Considerînd că după aceste texte, jurământul fiind o dovadă, el este un act civil, care unit cu invocarea lui Dumnezeu de către cel ce jură și imprecățiunea rostită de Președinte, constituie un act mixt; că, dacă pentru creștinii, invocarea lui Dumnezeu se face cu ajutorul simbolului credinței, anume crucea, urmează ca și pentru evrei, cum e în specie, să se recurgă la invocarea Dumnezeului lor, cu ajutorul simbolului religiei ebraice, care este «toira», cartea coprindeătoare a celor 10 porunci;

Considerînd că legiuitorul, prin noul cod de procedură, nu tranșează în mod precis controversa, care a avut loc în trecut asupra chestiunii, dacă jurământul ce urmează a se presta de evrei trebuie să se facă în instanță și înaintea judecătorilor cari au să se pronunțe asupra fondului, sau să se facă la Sinagogă, cu concursul rabinului și cu întrebuițarea formelor exterioare și a formulei prevădute în anafora enunțată mai sus, adică, nu arată anume dacă are să se facă sau nu la

Sinagogă, ci lasă la facultatea judecătorilor de a modifica formula jurământului cum vor socoti ei;

Că, dacă se lasă la facultatea judecătorilor, apoi rămâne ca dinșii, potrivit cu spiritul timpurilor și fără a face deosebire în ce privește sinceritatea și cinstea justițiabililor de diferite religii, să modifice jurământul după adevăratele datini ale religiei lor, în specie, acelei mosaice;

Considerând că prin nici un text din legiurile vechi nu se prescrie că jurământul pentru cei de religie ebraică trebuie să se facă la Sinagogă, cu pronunțarea unei anumite formule și cu observarea unor anumite forme, ca emaneate din religia mosaică; ci din timpuri îndepărtate și prin us s'a introdus oare-care forme aparte, care s'a prescriau în mod variat de diferitele instanțe judecătorești până în anul 1844, când pentru întâia oară, în urma unei anafore a Ministerului dreptății din Moldova, sancționată de Domnitor, s'a stabilit în dispozițiuni imperative pentru toate instanțele judecătorești ca evreii să presteze jurământul la Sinagogă, indicându-se formele exterioare și formula de pronunțat;

Considerând că chiar din această anafora rezultă că atât formele exterioare cât și formula nu emană din cărțile religiei mosaice sau scriptele rabinilor, ci că au fost date de un anume: Vasile Obreja, judecătoriei ținutului Putna, la judecarea unui proces ce avea cu un evreu;

Considerând că nici până astăzi, susținătorii jurământului obicinuit după anafora, n'au dovedit că atât formula cât și formele exterioare usitate, emană din religia mosaică, așa că pentru țara românească rămâne bine stabilit că origina jurământului «more judaico» întrebuițat de instanțele judecătorești nu poate fi sprijinită pe prescripțiile religiei ebraice;

Considerând că nici în legiferările altor țări, unde s'au usitat mai înainte timp jurământul așa dis «more judaico», el n'a fost incorporat ca atare și nici prin scrieri nu s'a dovedit că el ar emana din adevăratele prescripții ale religiei mosaice, sau că s'ar afla unde-va scris în cărțile ebraice;

Că dacă, într'adevăr, din lucrările scriitorilor din Occident, unde mai înainte timp s'a usitat ast-fel de jurământ, se vede că el a fost trecut prin diferite decrete împărătești încă din anul 1530, și că a fost adoptat de unele Curți apelative din Germania și Franța, cu o formulă și săvârșire mult mai ușoară și blândă de cât cea prevădută în anafora sus menționată, totuși în privința originii acestui jurământ, nu se spune altceva, ca documentare, de cât cam atât cât se arată de jurisconsultul israelit Edmond Benoit-Levy (broșura asupra formulei de jurământ întrebuițată de Curtea din Colmar) cum că această formulă pare a fi fost stabilită de rabinii, spre a fi urmată de evreii de câte ori ei să judecău cu un alt evreu (D. Alexandresco, *Curierul Judiciar* No. 85/901); prin urmare, de nimeni și nică-erî nu se poate dovedi că jurământul more judaico ar emana direct din scrierile rabinilor și din *isvoarele cultului ebraic*;

Având în vedere că, deși susținătorii jurământului «more judaico» nu pot documenta cu nici un act precis că origina acestui jurământ și găsește locul în religia ebraică adică că formele și formula jurământului sunt trase din prescripțiile religiei mosaice, totuși dinșii opun un argument foarte serios și dedus din fapte ne-tăgăduite, anume că: întru cât evreii se feresc de a presta un atare jurământ, și cu toate acestea, și-l deferă unii altora, apoi numai că acest mod de jurământ a existat și există în cultul ebraic, este singurul legător pentru acei credincioși și, ca atare, urmează a fi aplicat și de acum înainte;

Considerând, însă, că acest argument, ori-cât ar părea de plausibil, totuși nu este destul de puternic pentru a continua și astăzi cu o stare de fapt; căci dacă evreii se feresc de a jura cu aceste forme și formula și și-l deferă unii altora, apoi ușor se explică atât repulsiunea cât și recurgerea la atare măsură când se ține seamă de formele exterioare, adică, de măsurile pregătitoare, care nu sunt de cât niște torturi fizice, și de pronunțarea formulei, care, în loc de a consta în o simplă invocare a sprijinului dumnezeirii, conține blestemele cele mai grele și îngrozitoare; iată dar puternice motive care explică pentru ce evreii se feresc de a se supune

unor ast-fel de încercări și preferă de multe ori a plăti sume pe care nu le datoresc acelor cari fac o speculă din jurământul «more judaico»;

Considerând, pe de altă parte, că, față de jurămintele, la care se supun evreii în calitate de martori, în procesele civile, corecționale și chiar criminale, de a jura pe cele 10 porunci ale lui Moise, având pălăria pe cap și ținând ridicată mâna dreaptă în sus este o neconștientă și o inchitate de a-i obliga, ca părți în pricinii civile, să presteze un jurământ înjositar atât ca sistem de probație cât și ca respect al individului;

Considerând că întru cât legiuitorul, prin dispozițiile art. 290 din codul penal, prevede pedepse pentru acei cari săvârșind jurământul, arată fals, apoi este de prisos și nedrept a se supune la torturi corporale și morale pe acei ce jură fără chiar să fi ajuns a fi socotiți ca sperjuri;

Considerând că dacă se ține seamă că ceea ce trebuie să călăuzească mai mult pe judecător în administrarea probelor este ca ele să fie uniforme și deplin egale pentru toți justițiabilii, și dacă s'a abandonat jurămintele prestate de creștini după vechiul obicei, în biserică și culcați în sicrie, ca ne potrivite timpurilor de față, cu toate că acele jurăminte erau și ar fi și astăzi mult mai legătoare pentru cei credincioși de cât jurământul actualului legiuiri, apoi, în aceiași ordine de idei, este logic și să cuvine ca și față de cei necreștini să se recurgă la aceleași măsuri potrivite timpurilor de actualitate și să se lase trecutului ceea ce de mult în alte țări s'a petrecut;

Considerând că odată stabilit că jurământul așa zis «more judaico» nu mai trebuie admis apoi forma jurământului și formula rămâne a se statua de judecată, așa după cum s'a stabilit în mare parte de instanțele noastre și de acest tribunal, și anume: ca evreii să jure la tribunal, înaintea judecătorilor fondului, invocând în limba română numele Dumnezeului lor, și ținând mâna pe toira, care cuprinde cele 10 porunci și este simbolul religiei ebraice;

Pentru aceste motive, sunt de părere a nu se admite ca jurământul să se presteze de Manaș Braunștein la Sinagogă, ci înaintea tribunalului față de rabinul comunității israelite locale, cu mâna pe cartea toira, care se va aduce în acest scop de rabin, legalmente incunoscițat.

(s) Em. Stroici.

Observație.—Cestiunea jurământului *more judaico* a fost de mai multe ori tratată de noi atât în coloanele acestui ziar cât și în alte reviste⁽¹⁾ în cât prea puțin ne a mai rămas de dis în această privință.

Motivele pentru care ne am pronunțat în totdeauna, fără *parti pris*, în favoarea acestui jurământ, pe care l'a consacrat și astăzi majoritatea tribunalului de Putna⁽²⁾, este că, după credința lor religioasă, acesta este singurul jurământ care leagă pe Israelitiți. Și aceasta vom căuta s'o dovedim.

Am avut, în adevăr, ocasiunea de a cita de mai multe ori pe marele jurisconsult al Belgiei, Laurent, care se exprimă în modul următor: «*Les juifs talmudistes prêtent serment dans la Synagogue, les mains sur les livres saints, avec les imprécations les plus horribles contre les parju-*

(1) Veđi *Curierul Judiciar* din 1900, No. 43; din 1901, No. 64 și 85 și din 1902, No. 78. Veđi, de asemenea, *Dreptul* din 1901, No. 64 și din 1903, No. 35. Mai veđi încă *Revista de drept și sociologie* din 1904, No. 2.

(2) De observat este că jurământul *more judaico*, astfel cum se practică astăzi, tot înaintea trib. de Putna a avut loc pentru prima oară, în anul 1838, cu ocazia unui proces dintre *Vasile Obreja* și evreii *Leiba Fatel* și *Zalman*, pentru socoteli isvorite dintr'o tovarășie. Veđi colecția *Pastia*, partea I, p. 518 urm., precum și *Adunarea de ofisuri și deslegări a Banului D. Hănaș*, p. 341 urm. (Iasi, 1844). Veđi și t. VII a *Coment. noastre de drept civil*, p. 396 urm.

res. Voilà le serment par excellence, tel que Po-thier le définit : c'est le Dieu vengeur qui y pré-side.....». Și mai departe, același autor adaugă : «Un juif ne se croit point lié par un serment prêté simplement avec invocation de la Di-vinité : il manquera à sa parole sans scrupule de conscience» (3).

Un alt autor, Kalixt de Volski (4), vorbind de jurământul Israelitilor, dice între altele :

«Trebue observat că Evreii privesc jurământul ca un act de o mare gravitate, când el este ce-rut de autoritatea judiciară.... Jurământul pe care Evreii sunt chemați a-l presta înaintea tribuna-lelor creștine e considerat de dinșii ca o simplă formalitate, care nu are nimic comun cu con-știința lor. Fie-care Evreū poate să comită înain-tea autorităților creștine sau musulmane ori cât de multe sperjururi, cu condiție numai ca din ele să rezulte binele general al poporului lui Israel».

Pentru a ne putea da seama de însemnătatea acestor afirmări, trebue să spunem că lucrarea menționată a lui Kalixt de Volski e întocmită după documentele autentice publicate în celebra scriere, aproape de negăsit astăzi, a lui I. Braf-mann (5). Această carte a servit acum de curând și lui V. Krestoffky (*Les ténèbres d'Egypte*), unde găsim numeroase și interesante reproduceri. Despre veracitatea cărții lui Brafmann, care se poate consulta la biblioteca națională din Paris, ne spune conștiinciosul învățat german: Richard André: «Brafmann zugrăvește viața comunităților evreiești așa precum în adevăr a fost și este, dovedind spusele sale cu documente. Nouă nu ne este cunoscut că cine-va ar fi contrașis afirmările lui» (6).

Formalitățile jurământului *more-judaico* se gă-sesc indicate și la Maimuide: *Rabbi Moses ben Maimun* (1135—1204), care dice:

«Dacă voiți să impuneți cui-va jurământul, scoateți bucata de pergament care e țintuită de Mesus (7); desfaceți-o și arătați pasagiul legii sfinte care e scris pe dinsa; aduceți năsăliile pe care se transportează morții și acoperiți-le cu pânza cu care ei se acoper; aduceți cornul în care se sună la anul nou; chemați copii din școală, aduceți be-șicî (*des vessies*) și aruncați-le înaintea năsăliilor».

Aici *Bet-Dinul* (8) trebue să repete, acelaia

(3) Laurent, *Pr. de dr. civil*, t. XX, No. 224, p. 254.

(4) Kalixt de Volski, *La Russie juive* (ed. a 2-a, Paris, 1887), p. 141.

(5) Iată, cum este intitulată această carte: *Livre du Kahal; Matériaux pour étudier le judaïsme en Russie et son influence sur les populations parmi lesquelles il existe* (St. Petersburg, chez Kechribardski). Această carte a fost publicată și în limba rusă (Vilna, 1870). Veți Kalixt de Volski, *op. cit.*, p. 2.

(6) Veți Richard André, *Zur Volkskunde der Juden* (Leipzig, 1881), p. 136.

(7) Pentru a îndepărta duhul necurat (*Ched*), Evreii țintuesc pe partea dreaptă a ușurului uşelor lor, un ruloū de pergament cu texte din Toira, extrase din Deuteronom. Aceasta se numește *Mesie*.

(8) Autoritatea judecătorească instituită după Talmud, care ju-deca conflictele dintre Evrei.

care prestează jurământul, că mâni el va fi a-runcat înaintea năsăliilor întocmai ca beșicile : «Aprindeți lumânările, aduceți pământ și puneți pe pământ pe acela care prestează jurământul; sunați din corn și spuneți cu voce tare aceste cuvinte : «Dacă juri fals, toate afuriseniile con-ținute în legea divină vor cădea asupra ta».

După aceea, se citește formula *Heremului* (a-furisenia), și după ce s'a sfârșit, se sună din corn și toată lumea, chiar și copiii cei mici dic: Amin (*Umen*) (9).

Ca dovadă ca jurământul *more judaico*, sin-gurul pe care Evreii îl consideră ca obligator pentru dinșii, după cum foarte bine decide ma-joritatea Trib. de Putna, este o necesitate socială, de mare însemnătate pentru țara noastră, ne poate servi experiența pe care a făcut-o nenerocita Polonie.

După statutul ducelui Bolislaw, așa numit-ul *Privilegiū din Kalisz* (1264), Evreii cer și obțin, între altele, următoarele privilegii exorbi-tante, care ne arată în deajuns naivitatea bieților Poloni, pecare au plătit-o așa de scump:

1° Când un creștin va reclama în contra unui Evreū, pentru un amanet, Evreul se va putea libera de restituire prin jurământ;

2° Evreul poate să jure că nu știe că lucrul ce i s'a pus amanet era de furat. În cazul acesta, creștinul trebue să-i plătească valoarea amane-tului și procentele;

3° Dacă Evreul pierde amanetul unui creștin, și dacă jură că l'a pierdut, e scutit de a-l mai restitui.

Este evident că prin jurământ se înțelege aci jurământul simplu, prestat înaintea autorităților creștine. Ușor își poate închipui cine-va în ce mod Evreii s'au folosit de acest privilegiū spre a despoia pe bieții Poloni! De aceea, vedem că, printr'un statut din 1505, guvernul polon este silit să introducă jurământul *more-judaico*, stabi-lind anume: că ori-ce jurământ al unui Evreū față cu un creștin, trebue să fie prestat pe Toira, cu picioarele goale și cu fața întoarsă spre apus. În acest jurământ, Evreul declară, între altele, că primește să-l lovească lepra, vărsarea de sânge și epilepsia, în caz când ar jura fals (10).

Această tristă experiență a Poloniei, și faptul că Evreii insistă așa de mult ca să se desființeze jurământul *more-judaico*, ordonând rabinilor, sub pedeapsă de destituire și de tăierea lefei, de a in-chide ușele templelor și de a nu lăsa vre un judecător să pătrundă în ele (11), ne arată ce interes superior avem noi ca el să fie menținut. Și avem speranța că, la urma urmei, va fi păstrat.

Decisia Curței de casație, din 12 Mai 1903, ce

(9) Veți Kalixt de Volski, *op. cit.*, pag. 143.

(10) Veți H. Grätz, *Geschichte der Juden* (1853—1875), vol. VII.

(11) Veți cercul comitetului din Brăila către toți rabinii, ceauși, habani, etc., publicată de noi în Revista de drept și sociologie din 1904, No. 2.

publicăm astăzi o dată cu sentința tribun. de Putna, nu se opune la admiterea jurământului *more-judaico*, ci din contra îl consfințește. În adevăr, Inalta Curte punând în principiu că judecătorii fondului sunt liberi de a modifica formula jurământului, după religia părții care urmează a-l presta, de aci rezultă că judecătorii fondului pot, în suveranitatea lor, decide că Israelii trebuie să presteze jurământul în sinagogă, înaintea rabinului; destul este ca ei să se convingă că acesta este jurământul care-i leagă după religia lor. Cu alte cuvinte, hotărîrea formulei jurământului, conform religiei jurătorului, nu este o chestie de drept, ci o chestie de fapt, care ca atare, nu cade sub controlul Curții de casație.

Totul va atârna deci în viitor de aprecierea Tribunalului și Curților. Dacă aprecierea lor va fi sănătoasă, jurământul *more-judaico* va fi păstrat și în viitor, ca o mai mare garanție pentru împričinați. Dacă însă tribunalele nu-și vor înțelege misiunea și vor urma curentul nenorocit care tinde a se stabili în această privință, curent pe care l-au format acei interesați, prin fel de fel de manoperi, atunci nici o siguranță nu va mai exista de câte ori cine-va va avea imprudența de a se referi la conștiința unui Israelit, și în asemenea caz, vina nu va fi a nimăru-i de cât a noastră.

D. Alexandresco

TRIBUNALUL JUDEȚULUI BACĂU

Audiența de la 16 Decembrie 1903

Președinția D-lui DIONISIE IONESCU. Jude de ședință
Fotache Roșeanu cu Frații Hovsepian și Căpitan Al. Ionescu
Sentința comercială No. 55

Cambie.—Acțiune cambială.—Excepțiile ce debitorul cambiei poate opune la o acțiune cambială.—Poprire.—Dacă este admisibilă în materie cambiară.—Dacă debitorul unei cambii poate opune poprirea ce i s'a făcut de un terțiu pentru o datorie a unuia din giranții anteriori.—(Art. 317, 321 și 349 din Cod. com.)

Debitorul cambiei nu poate opune celui ce exercită acțiunea cambială de cât excepțiunile privitoare la forma titlului său lipsa condițiunilor necesare pentru exercițiul acțiunii, și excepțiunile personale aceluia care exercită această acțiune, și aceste excepțiuni personale nu pot întârzia condamnarea la plată de cât dacă ele sunt liquide și de o grabnică soluțiune și în toate casurile întemeiate pe o probă scrisă.

Ast-fel, debitorul cambiei nu poate opune poprirea ce i s'ar fi făcut de un al treilea pe suma din cambie pentru o datorie a unuia din giranții intermediari ai cambiei, pentru că aceasta nu este o excepțiune personală a deținătorului cambiei căruia i s'a transmis prin gir acea cambie, și care prin urmare a devenit proprietarul exclusiv al ei, atât față de subscriitorul cambiei cât și de terțiile persoane, așa în cât debitorul cambiei

nu mai poate fi oprit de la plata ei de către un creditor personal al unui girant anterior, care nu are, nici nu mai poate avea, vre un raport juridic cu purtătorul actual al cambiei.

Afară de aceasta. poprirea în materie cambiară, dată fiind natura cambiei și scopul avut în vedere de legiuitor la crearea ei, nu este admisibilă.

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea cambială intentată de reclamantul Fotache Roșeanu, prin petiția reg. la No. 25524 din 3 Noembrie 1903, contra fraților Hovsepian, comercianți din Bacău și Căpitanul Al. Ionescu din Tg.-Ocna, pentru a fi obligați cei d'întăiu în calitate de debitori principali, iar cel de al doilea ca girant, la plata sumei de 2000 lei, cu procente legale comerciale de 6%, pe an de la data protestului până la achitare;

Având în vedere că reclamantul își întemeiază cererea pe un bilet la ordin pe sumă de lei 2000 semnat de frații Hovsepian la ordinul Căpitanului Alex. Ionescu din Tg.-Ocna și transmisă de acesta din urmă prin gir reclamantului, bilet prezentat de reclamant în instanță și protestat la scadență pentru ne plata lui;

Având în vedere că părății frații Hovsepian, prezentându-se astăzi în instanță, obiectează în contra acestei acțiuni că deși nu se opun în principiu la plata cambiei, însă întru cât pentru plata sumei prevăzută într'ênsa, li s'a făcut o poprire în regulă prin corpul de portăreii de către soții Emil și Maria Șteiner, creditorii ai girantului Căpitan Alex. Ionescu pentru o sumă de 22500 lei în baza deciziei Curții de apel București, secția III-a No. 26/902, dânsii încă din ziua protestului, au consemnat la Casa de depuneri și consemnațiuni, cu recipisa Administrației Financiare Bacău No. 12301/903, valoarea cambiei depunând recipisa în mână portărelelui însărcinat cu protestul și care actualmente se află în depositul grefei Trib Bacău, și cer, prin urmare, respingerea acțiunii reclamantului, rămânând ca dânsul să intervină în procesul de poprire aflat înaintea Trib. Ilfov, secția de Notariat pentru ca acel tribunal să dispună cine este în drept să primească suma prevăzută în cambie;

Având în vedere că fiind vorba în specie de o acțiune cambială, debitorul cambiei conform art. 349 din Cod. com. nu poate opune celui ce exercită această acțiune de cât excepțiunile privitoare la forma titlului său lipsa condițiunilor necesare pentru exercițiul acțiunii și excepțiunile personale acestuia, care exercită această acțiune; că excepțiunile personale nu vor putea însă întârzia condamnarea la plată de cât dacă ele sunt liquide și de o grabnică soluțiune și în toate casurile întemeiate pe o probă scrisă;

Având în vedere că poprirea invocată de părății Hovsepian pentru a se opune la plata cambiei, nu poate fi opusă reclamantului Roșeanu care este cu totul străin de dânsa; că această opunere de si ar putea constitui o excepțiune personală girantului Căpitan Alex. Ionescu, fiind făcută de un creditor personal al acestuia, de natură cel mult a putea întârzia plata față de dânsul, în cazul când ipotetic vorbind, cambia s'ar mai afla în mâinele acestuia ca proprietar; în cazul de față însă, fiind cambie transmisă prin gir reclamantului, el a devenit proprietarul exclusiv al ei, atât față de subscriitorii cambiei cât și de terțiile persoane, așa în cât debitorul cambiei nu mai poate fi oprit de la plata ei de un creditor personal al unui girante anterior, care nu are și nici nu mai poate avea vre-un raport juridic cu purtătorul actual al cambiei;

Că în afară de aceste considerațiuni, poprirea în materie cambiară, dată fiind natura cambiei și scopul avut în vedere de legiuitor la crearea ei, de a fi un efect comercial la purtător și în virtutea clausei la ordin,

transmisibil din mână în mână cu cea mai mare ușurință, nici nu poate fi admisibilă; că în adevăr pentru a se garanta în mod exact și fără nici o întârziere plata cambiei la scadență, această soluțiune se impune; că aceasta rezultă în mod implicit din dispozițiunile categorice a le art. 317 și 321 din Cod com. după care plata unei cambii făcută în mâinile posesorului la scadență liberează pe debitor care nu poate fi oprit de la plată, de cât în cas de pierderea cambiei și de faliment al posesorului ei;

Considerând că ast-fel fiind, obiecțiunile făcute de pârâții Hovsepian în baza poprirei efectuată în mâinile lor sunt neîntemeiate și deci urmează a fi obligați în mod solidar cu Căpitanul Alexandru Ionescu, care nu se presintă astă-zî, la plata cambiei cu cheltuieli de judecată pe care tribunalul în aprecierea sa le fixează la suma de 50 lei;

Pentru aceste motive, redactate de d-l jude de ședință Dionisie Ionescu, admite acțiunea, etc.

(ss) Dionisie Ionescu, G Berea

Adnotațiune. — Creditorul unei cambii intențează acțiune cambiară contra debitorului principal și contra girantului.

Debitorul obiectează, că de și în principiu nu se poate opune la plată, dar fiind-că există un proces-verbal de poprire în favoarea unui creditor al fostului girant, densusul a crezut de cuviință să consemneze după scadență, adică în ziua chiar a protestului, suma datorită la Casa de depuneri prin administrațiunea financiară din localitate, iar recepisa a înmănat-o portărelului însărcinat cu protestul, care a și depus-o la tribunalul de Bacău.

Așa fiind, debitorul în cesțiune se credea liberat în sensul art. 315 comercial de datorid sa, rămânând posesorului efectului să intervină densusul la validarea pendinte dinaintea tribunalului Ilfov, pentru ca acel tribunal să zică cine este în drept a primi suma datorită pe cambie.

Tribunalul de Bacău cu drept cuvânt a reținut afacerea și a respins pretențiunea defendorului, argumentând mai înteu că această obiecțiune nu intră în prevederile art. 349.

Intr'adevăr, acest text de lege pentru a întări creditul efectelor cambiare și a asigura libera lor negociațiune, cercuește într'un mod restrâns *apără-rile* pe cari le poate invoca debitorul, apărări ce nu trebuiesc confundate, bine înțeles, cu *exceptiunile propriu zise* din procedura ordinară, în privința cărora nu vrem a insista (art. 106—111 bis Pr. civ.).

Nefiind o apărare, o «ragione di difesa» în înțelesul art. 349, poprirea invocată de pârît nu era deci opozabilă reclamantului absolut străin acestei popririi, și argumentațiunea tribunalului pare exactă din acest punct de vedere, întru cât se întemeiază pe principiul de complectă independență a obligațiunilor cambiare constatate printr'unul și acelaș titlu.

Dar poprirea n'ar fi putut paraliza nici acțiunea cambiară a girantului, în cazul când acesta ar fi exercitat acțiunea, ceea-ce dovedește încă odată că nu în art. 349 trebuie să căutăm soluțiunea cesțiunei.

Ca dovadă că art. 349 nu este de aplicat, e că dacă ar exista din partea celui ce a pierdut o cambie sau din partea judecătorului-sindic o opozițiune în sensul art. 317 și 321 comercial, debitorul ar fi în drept să consemneze suma și chiar să refuze plata, fără să i se poată opune restricțiunile din art. 349 citat.

Intr'adevăr, de și în principiu, cel ce cu bună

credință la termen, plătește posesorului care și-a dovedit proprietatea printr'un șir neîntrerupt de giruri, e la adăpostul ori-cărei revendicări, el totuși poate să fie *impiedicat* de un terțiu a face o asemenea plată.

Aceste împiedicări însă prevăzute în art. 317 și 321 din C. comercial, sunt cu totul diferite de apărările personale litigantului, căci ele nu au ca scop a scuti pe acesta de plata cambiei, ci de a desluși cui are valabilmente sa facă această plată.

Să facem deci o mică digresiune spre a lămurii cari sunt împiedicările anume prevăzute de legiuitor în articolele citate mai sus.

Art. 317 actual se apropie de art. 140 din vechiul nostru Cod (art. 145 frances), iar art. 321 trebuie apropiat de art. 144 din C. abrogat după care: «înpotrivirea la plată nu este primită de cât numai la întâmplare de pierderea poliței, sau de faliment al înfățișătorului» pe când textul actual ne spune că: «debitorul cambiei nu poate fi oprit de la plata ei, de cât în cas de pierderea cambiei și de faliment al posesorului».

După cum în textul italian (art. 298), se zice că: «non è ammessa opposizione al pagamento...»; tot ast-fel și în ante-proiectul legiurei noastre, art. 298 corespunzător art. 321 actual glăsuia că: «înpotrivirea la plată nu este admisă de cât în singurele cazuri de pierdere a biletului, de faliment al posesorului», la care anteproiectul adăuga: «*sau de incapacitatea sa a primi*» ca și art. 39 al legei belgiane de la 24 Maiu 1872, adaus care cum arată autorul anteproiectului, ne-ar fi apropiat de dreptul comun.

Textul definitiv ordonând că: «debitorul cambiei nu poate fi oprit de la plata ei», printr'o neînsemnată deosebire de redacțiune, subliniază și mai mult, după explicațiunile aceluiași colaborator al legiurei noastre, că în art. 321 actual nu poate fi vorba de o înpotrivire în înțelesul articolului 455 ur. p. c. adică de o *poprire* făcută pe socoteala creditorului cambiei în mâinile debitorului ei.

Numai în cazul unui desastru economic cum este falimentul posesorului, zice Vidari, comentând textul imperativ al legii, sau în cas de pierdere (și de fals, după părerea sa), se impunea o derogatiune la principii, spre a nu favoriza pe un atare detentor în dauna masei credale sau al adeveratului stăpân al cambiei.

În adevăr, cine încetează plățile se știe că nu mai are libera dispozițiune a bunurilor sale, și deci judele sindic, legalmente investit de tribunal cu administrarea lor, e și cel în drept a face în numele masei opozițiune, la plata de care ne vorbește art. 317 și 321 (art. 717, 724—726, 758, 803 urm. com.).

De asemenea când proprietatea cambiei nu ar mai fi normal transmisă, așa cum o presumă art. 309 com., se înțelege de ce opozițiunea celui ce a pierdut sau căruia îi s'a sustras cambia, are de efect legal ca ea să devină fără tărie față de ori cine, chiar dacă prin fals sau prin împlinire de giruri lăsate în alb, ar exista o aparență de continuitate (art. 351 urm. com.).

Și tot în aceeași ordine de idei, articolul 357 excepționează reaua credință sau marea greșală asemuită culpei.

Dar în afară de aceste derogatiuni exprese, mai sunt și altele?

Suprimarea explicațiunilor din anteproiectul legii

relative la incapacitate (art. 298 supra citat), lasă nedumerire dacă se poate valabilmente plăti unui incapabil?

Nu dm analogie, ci prin complectă identitate de rațiune, doctrina de la noi adoptă soluțiunea care nu socotește ca valabilă plata făcută interzisului, după opunerea tutorului său femeii care măritându-se, bărbatul ei poate exercita în baza contractului său de căsătorie, drepturile soției sale, și care în calitate de soț va fi făcut opozițiune pentru ca debitorul cambiar să nu mai facă plata în mâinile ei (1).

Dolui în adevăr face excepțiune la orî-ce principii, orî cât de categorice și imperative ar fi textele legii.

Bine înțeles însă că dacă debitorul cambiar n'a știut și nici n'a putut bănui incapacitatea, el bine a făcut plata.

Debitorul cambiar nu are timpul material a lua informațiuni, când e să plătească, și deci n'are cum să facă cercetări dacă prezentatorul, une ori dăbînditor chiar în ziua scadenței a înscrisului său este sau nu în stare să primească plata.

Debitorul obligat a plăti acestui necunoscut chiar pe baza art. 317 și 321, după o scurtă examinare a titlurilor și a semnăturilor, numai dacă dinainte ar fi știut că plătește unui incapabil, ar face o plată riscată pe socoteala sa!

Dacă însă este vorba de o sentință declarativă de faliment sau de o ordonanță declaratoare de pierdere, cum prin publicitate ele se socotesc și ca public cunoscute, în contra lor nu va fi permisă dovada lipsei de cunoștință, care de regulă îi incumbă celui ce o alegă (art. 46, 57, 354 și 722 C. com.).

Dar dacă fără să presupunem o încetare de plăți sau vre o altă incapacitate legală, se face o poprire pe suma din cambie înainte de scadență, debitorul care figurează în momentul popririi n'are de cât să se presinte în instanța legată cu dînsul spre a cere invalidarea ei cu cheltueli de judecată, fără ca prin neprezentarea sa să fie expus ca sub vechea procedură, a fi socotit ca debitor pur și simplu (art. 460 și 234 Pr. civ.).

Și dacă pe baza unei asemenea popririi, datornicul refuză la termen a și plăti datoria cambiară, creditorul va cere a se face protestul pentru neplată, chiar dacă suma este consemnată, de vreme ce ea nu îi să plătește, și și va exercita acțiunea cambiară, întru cât nu există vre o altă piedică, autorizată legal în această materie.

După dreptul comun, plata făcută după poprire, ar expune pe cel ce a efectuat-o d'a plăti a doua oară suma datorită (art. 1099 civil, 455 ur. Pr. c. și 907, 908 com.).

Dar la aceste dispozițiuni generale, deroagă precum am văzut legea specială, care restrînge împiedicările la plată în scop de a menține neștirbit,

(1) Mult regretatul Al. Degré adaugă ipotesa, când o femeie remăritată și-ar fi constituit ca zestre bunuri viitoare și s'ar găsi în urmă, prin efectul unei succesiuni, în posesiunea unei cambii exigibile, căzută în succesiunea ei. Dar în acest caz, ea nu își exercită drepturile în calitate de contractantă directă, căci nexul cambiar rezultă numai din înscris. Ea bine înțeles că are aceleași drepturi ca autorul ei și este creditoare cu același titlu ca și defunctul, al unei cambii scăzută a cărei plată nu se poate refusa, dar cu această nuanță că dînsa ca succesoare legală a contractantului cambiar, nu prin giruri își justifică această calitate. Cea ce nu împiedică nici de cum ca plata să aibă loc la termen, în lipsă de opozițiune.

atât creditul de care trebuie să se bucure cambia, cât și negociabilitatea ei.

Deși acest titlu nu e la purtător «ca să circule din mână în mână» cum zice în mod prea expansiv Tribunalul de Bacău, el este un titlu eminentamente transmisibil prin gir, și de aci imposibilitatea în practică de a face o poprire temeinică pe suma datorită în baza unui atare titlu.

Creditorul prin simplu gir e în drept a transmite altuia cambia sa, și această eventualitate e suficientă spre a învedera inutilitatea popririi, delegând într'o clipă un alt creditor debitorului poprit, care la rîndul său poate transmite în același mod creditul cambiar, și atunci ce stabilitate ar mai avea o asemenea poprire?

Poprirea cerută nu poate deci nimici efectele clausei la ordin care e de esența cambii și a face ast-fel o piedică ilegală la libera ei circulațiune și transmisiune, și aceste transmisiuni sunt așa de dese, așa de repezi, în cât nu este dificil a pricepe că în materie cambiară poprirea e ceva anodin, ceva fără folos, și contrar esenței lui ca titlu de credit și circulabil (2).

Dar o poprire intempestivă, dacă ar fi admisibilă, n'ar fi numai nimicitoare a clausei la ordin; ea ar zăticni momentan sau pentru mai mult timp, însăș plata cambii.

În adevăr, dacă poprirea ar fi posibilă, ea ar da loc la dese convențe între debitorul care dorește o amânare în aparență justificată sau o șicană, cu terți, care în înțelegere cu dînsul sau cu fostul giratar, ar pretinde să înființeze o poprire mai mult sau mai puțin reală.

Totul să refuză așa dar spre a asimila opozițiunile excepționale prevăzute la art. 317 și 321 din lege, cu popririle propriu zise, cu cari aceste opozițiuni nu au cea mai mică analogie.

Rămâne deci stabilit că o asemenea poprire nu poate fi, după părerea noastră, nici măcar condițional validată, că în orî-ce cas ea nu poate împiedica nici negociabilitatea, nici plata valabilă a cambiei la scadență, întru cât o ast-fel de operațiune nu intră în prevederile art. 317 și 321, și deci cu atât mai puțin în ale art. 349 de la cambii.

Grigore V. Maniu

(2) Bédarride este adevărat că admite validitatea popririi, dacă acel care a cerut-o este creditorul purtătorului actual, cu alte cuvinte dacă după efectuarea popririi nu s'a mai transmis altora cambia în cestiune, și în care caz după acest autor, emitentul ei nu poate să plătească fără să respecte poprirea înființată. Bédarride recunoaște însă imediat, că popritul să poate însă ușor libera, negociind efectul la ordin. Această distincțiune nu există în lege și după opiniunea predomnitoare, în toate casurile trasul are a plăti cambia scăzută fără să țină seamă de poprirea cerută, întru cât o asemenea opreală a plății e făcută în disprețul legii.

Să mai discutăm cestiunea dacă e valabilă poprirea făcută după scadență. În acest caz, cum girul nu are de cât efectele unei cesiuni (art. 281 com.) se susține une ori validitatea ei. De sigur că motivele întemeiate pe negociabilitatea cambii înainte de scadență, nu se pot invoca după scadența ei. Rămâne însă posibilitatea convenției. În tot cazul, legea nu distinge, când e vorba de opozițiuni la plată, spre a le admite, după ce cambia este scăzută. De acia ne asociăm cu părerea lui Namur, care nu face această distincțiune.

Rugăm, în mod stăruitor, pe toți abonații rămași în întârziere cu plata abonamentelor, să trimită plata prin mandat postal adresat numai către Administrația ziarului Curierul Judiciar.